

[Home \(https://www.wur.nl\)](https://www.wur.nl)**Longread**

Varkenswelzijn inspecteren doe je samen

17 maart 2025

De wetten die het welzijn van varkens waarborgen, moeten ook gecontroleerd worden. Dat doet een team aan Europese welzijnsinspecteurs. Alle kennis die zij nodig hebben, halen ze bij het Europees Referentiecentrum Dierwelzijn Varkens. "Altijd gebaseerd op de meest relevante wetenschappelijke inzichten" aldus coördinator Hans Spolder.

Stel je voor: je staat samen met een varkensboer bij één van zijn hokken. Aan jou de taak om de "bezettingsgraad" te bepalen: de ruimte die elk varken volgens de Europese Unie minimaal moet hebben. Die neemt toe naar gelang biggen van anderhalve kilo in rap tempo veranderen in vleesvarkens van 120 kilo. Deze keet staat behoorlijk vol, maar de biggen zijn nog niet volwassen. Zijn ze al te groot voor dit hok? Hoe zou je dat moeten bepalen? Je kunt niet alle varkens gaan wegen.

Dat klinkt misschien als een opdracht uit een wiskunde-examen, maar dit is niet hypothetisch. Varkenswelzijnsinspecteurs staan dagelijks voor dit soort uitdagingen, van bezettingsgraden en gecoupeerde staarten tot de inrichting van kraamhokken en moeilijke gesprekken met boeren. Gelukkig staan ze er niet alleen voor. Het Europees Referentiecentrum voor Dierenwelzijn Varkens (EURCAW-Pigs), van Wageningen Livestock Research (WLR), ondersteunt inspecteurs met wetenschappelijke inzichten en informatieve evenementen.

Vragen die bij de inspectiedienst leven

Hans Spoolder, de coördinator van het referentiecentrum, is zelf dierwelzijnsdeskundige. "Ik ben gespecialiseerd in het gedrag van dieren. Hoe een dier doet is immers een van de belangrijkste indicaties van hoe het zich voelt." Via [de website maakt het referentiecentrum \(https://eurcaw-pigs.eu/\)](https://eurcaw-pigs.eu/) de kennis van Spoolder en andere Wageningse experts beschikbaar voor welzijnsinspecteurs en beleidsmakers in heel Europa. "Bij ons draait het om de wetenschap – niet om beleid of juridische aspecten."

“ *Hoe een dier doet is immers een van de belangrijkste indicaties van hoe het zich voelt.* ”

Het referentiecentrum haakt in op de vragen die bij inspectiediensten zelf leven of werkt in opdracht van Europese commissie en lidstaten. Ook brengt het centrum inspecteurs onderling in contact, zodat ze hun ervaringen kunnen uitwisselen. "Bijzonder zijn op dat gebied de roadshows. Jaarlijks reist het centrum samen met experts af naar drie lidstaten om samen met inspecteurs casussen door te nemen. Andere referentiecentra hebben dat idee inmiddels van ons overgenomen."

Ervaringsdeskundigen maken de vertaling

In 2024 organiseerde het referentiecentrum roadshows in Polen, Roemenië en Spanje. "In Roemenië brachten we bijvoorbeeld 41 inspecteurs bij elkaar, elk afkomstig uit één van de districten van het land. Wat wij hoopten, gebeurde ook: er ontstonden waardevolle gesprekken tussen collega's die elkaar nog nooit hadden ontmoeten. De nieuwe, minder ervaren inspecteurs leerden van de veteranen bijvoorbeeld hoe zij het gesprek aangingen met een boer die in overtreding leek te zijn." Ook de shows in Polen en Spanje werden goed bezocht, vertelt Spoolder.

Tijdens de roadshows bespreken specialisten, vaak uit Wageningen, relevante vraagstukken uit het desbetreffende land. "Wij gaan op voorhand bij de inspectiedienst na wat er in het land speelt. In Roemenië was dat bijvoorbeeld de Afrikaanse varkenspest. Die heeft een enorme impact gehad op de varkenspopulatie in dat land. Daarom leidde Marien Gerritsen, onderzoeker bij Wageningen Livestock Research, een workshop over de correcte manier om een grote groep varkens te ruimen. Geen leuk onderwerp, maar wel heel belangrijk."

Gerritsen werkte samen met een Roemeense inspecteur om het ruimingsproces verder in te kaderen. "Een lokale, Roemeense inspecteur weet veel meer over de lokale situatie, waar de uitdagingen liggen, en kan de vertaalslag maken naar zijn collega's" legt Spoolder uit. "Dat is de insteek van de roadshow: internationale expertise koppelen aan lokale vraagstukken."

Podcasts voor en door inspecteurs

“Ik heb een eed afgelegd waarin ik beloofde het welzijn van de dieren in mijn zorg te bevorderen. Tegelijk moet ik me als inspecteur houden aan de wet.” Aan het woord is David McKervey, dierenarts en varkenswelzijnsinspecteur uit Ierland, in de podcast Pig Welfare in Action. McKervey vertelt in aflevering vier (<https://eurcaw-pigs.eu/item/podcast-pig-welfare-in-action-4-david-mckervey>) dat zijn opleiding als dierenarts soms op gespannen voet staat met zijn taak als welzijnsinspecteur. “Als mijn regering levende export naar de slacht toestaat—wat in Ierland zo is—dan moet ik dat accepteren en doen wat ik kan om dat te faciliteren.”

De podcast Pig Welfare in Action (<https://open.spotify.com/show/02veXGia5Ev1TfFWHY9JrX>) wordt gemaakt in opdracht van het Referentiecentrum voor Dierenwelzijn Varkens. In elke aflevering vertelt een varkenswelzijnsprofessional over het dagelijks werk en geeft hun visie op varkenswelzijn. In eerdere afleveringen kwamen inspecteurs uit Denemarken en Griekenland aan het woord, die elk op hun eigen manier vertellen over de opgaven die hun taak met zich meebrengt. De serie wordt voortgezet in 2025.

Luister naar de Podcast

- Het social media element kan niet getoond worden - [controleer uw instellingen](#)

Kennis voor effectieve inspecties

“Onze website wordt duizenden keren per maand bezocht,” vertelt Spoolder. “Er staan reviews op van grote, actuele onderwerpen, podcasts waarin inspecteurs zelf aan het woord komen, en antwoorden op de vragen die inspecteurs bij ons insturen.” Zo vroeg een geanonimiseerde welzijnsbeleidsmedewerker op welke ondergrond biggen het comfortabelst liggen. Het centrum deed vervolgens literatuuronderzoek en deelde het antwoord in de vorm van een kort, helder rapportje. Daarin stond dat biggen de voorkeur geven aan een solide ondergrond met bijvoorbeeld zaagsel of andere zachte toplaag.

“Onze website wordt duizenden keren per maand

Wat voor informatie hebben inspecteurs zoal nodig? “Inspectie is vaak een kwestie van gradaties,” legt Spoolder uit. “Wanneer vertoont een varken echt loopgedrag dat op kreupelheid wijst? Hoeveel huidbeschadiging is zorgwekkend? We ondersteunen inspectiediensten daarom ook met factsheets—daarvan staan er inmiddels vijftig online, in acht Europese talen. QR-codes op de sheets linken naar filmpjes of fotoseries die helder laten zien waar een inspecteur op moet letten.”

Spoolder geeft een voorbeeld: “Europa wil gaan handhaven op het verbod op routinematig couperen, dat mag namelijk al sinds 1994 niet meer. Wij ontwikkelen op dit moment de materialen waarmee inspecteurs getraind zullen worden om normale staartbeschadigingen te onderscheiden van coupeersporen. Uiteindelijk zullen zij in het abattoir steekproeven gaan doen.”

Tool om bezettingsgraad in te schatten

Intussen sta jij nog steeds voor het hok met vleesvarkens. Hebben deze dieren de ruimte die ze volgens de Europese Commissie moeten hebben? Als inspecteur weet je dat varkens per twintig kilo die ze groeien naar een groter hok toe moeten. Deze dieren verschillen weliswaar in grootte, maar hoeveel is moeilijk te zien. Gelukkig heb je een simpele oplossing, ontwikkeld door het referentiecentrum. Via de website heb je toegang tot een simpel statistisch model dat uitgaat van een normaalverdeling—de zogenaamde belcurve die de spreiding van gewichten inzichtelijk maakt. Je hoeft maar twee varkens te wegen, één van de kleinsten, en één van de grootsten. Op basis van die gegevens laat het model zien waar de rest van de varkens op de curve vallen, en zie je meteen of het grootste deel van de varkens waarschijnlijk goed zit in dit hok.

In totaal verspreidde het referentiecentrum in de laatste vijf jaar 387 informatiebronnen. Dat zijn gemiddeld 77 factsheets, reviews, filmpjes, en podcasts per jaar. Naast de roadshows organiseerde het centrum ook bijeenkomsten voor beleidsmakers en andere activiteiten, 58 in totaal. De Europese Commissie evalueerde al deze activiteiten in 2024 en verlengde de aanstelling van het referentiecentrum met nog eens vijf jaar. "We zijn alweer druk bezig met het voorbereiden van de roadshows van dit jaar: in Frankrijk, Italië, en Ierland."

(/nl/personen/hans-spoolder-3.htm)

Contactpersoon

dr.ir. HAM (Hans) Spoolder (/nl/personen/hans-spoolder-3.htm)

Contact (/nl/show-longread/varkenswelzijn-inspecteren-doe-je-sa%20HAM%20%28Hans%29%20Spoolder&isorganisation=false&o

Bekijk ook ons dossier

Dierwaardige veehouderij

Dierenwelzijn is een belangrijk onderwerp in onze maatschappij. In het verlengde hiervan staat de veehouderij in Nederland voor de uitdaging om dieren... >